

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. ואם אָל ינאַל און
העקדש המקדש את
המשיח כסף ערער עליו ויִסַּף
לוֹ: ויקרא בו כִּסֵּף
2. אִישׁ אֲמוֹ וְאֲבִי תִירָא
אֶת־שִׁבְתֵּי הַשְּׁמֹרֹה אֲנִי
וְיִקְרָא יוֹ כִּסֵּף
אֲלֵהֵיכֶם:
3. וְיִקְלַם אֲבִירָתָא אֶת־יִגְדָא
בְּנוֹ בִּן שְׁמֹנֶת יָמִים כְּאִשֶּׁר
צִוָּה אֲתָא אֲלֵהֵיכֶם:
בראשית כ ד
4. וְזֹאת בְּרִיתִי אִשֶּׁר הִשְׁמֹרֹה
בֵּינִי וּבֵינְךָ וְכָל־אֲחֵרֵי
הַדּוֹלֵק לָכֶם לֵב לִשְׂרָף:
בראשית י ב
5. וְעַל־זֶכֶר אִשֶּׁר לֹא יִמּוֹל
אֶת בֶּשֶׂר עֶרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִבְּרִיתִי וְאֵת
בְּרִיתִי הַזֶּה: בְּרֵאשִׁית י ז
6. וְצֹא הוֹדִישׁוּ וְחֻקֵּיהֶם
אֲמַצְמִיכוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי
הָעַם הַזֶּה וְהוּא יַגִּיד לָאֹתוֹת
אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּירָא:
דברים כ ב
7. אֵת כָּל אִשֶּׁר צִוָּה יי
אֲלֵיכֶם בְּחַי מִשָּׁה מִן הַיּוֹם
אֲשֶׁר צִוָּה יי וְהִלָּלְתֶּם
לְדֹרֹתֵיכֶם:
8. וְעַתָּה מִפְּנֵי הַשָּׁחַד בִּשְׁחַד
וְאֵם אֶת הַתְּפִלָּה וְעַתְּמֹל כִּי
בְּכּוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֹּה לֹא יֵרָא
פְּנֵי רִיקָם:
9. כִּי כִּשְׁר רָחֵם לְכָל בֶּלֶד
אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לָהּ יֵב אֲבָנִים
וְנִבְחָתָהּ וְיִקְחָהּ חֵרָף אֶת־רִיקָם
תִּפְדֶּה אֶת בְּכּוֹר הָאָדָם וְזֹאת
כִּבּוֹר הַנִּבְחָתָה הַשְּׁמֹטָה
תִּפְדֶּה: מְבָרֵךְ הוּא

מוסף רע"י

מאי טעמא ונתן הכסף
וקם לו. אין הקדש נקנה
במשיכה דחמיצ ציה ויסף
חמישים כסף ערכך עליו וקם
לו ואין שטר וזוזה קוין
קרקעותיו ולא משיכה את
המטלטלין (לקמן ד:). שהזמן

גרמא. דליכא שעתא דלא
מחייב זה (לקמן ד.). וכל מה
(ברכות כ:). דמחייב ברא למי
פ

משום סיפא נקט ליה כשהוקר לא יהא כח הדיוט. אטו. כלומר דכל היכא דאיכא מי שפרע לה שיד הקדש על העליונה, ואע"כסף אע"פ שהוקר קנה שהתור

עד שימאמר: בשור: ויהיו. צבית: משכו. הדיוט חפץ של הקדש מיד הנזכר במנה: ולא הספיק לפדומו. כלומר לתת דמיו לנזכר: נותן מאמץ. דכי איקר ברשות הקדש איקר הואיל ולא נתן המעוט: לא יפה כל הדיוט כו'. שאם משכו מיד הדיוט ישלם כל מעותיו דקלאו במסיכה וברשותו הוא

[illegible]

דרכים וילקטם את הצריות: (ז) כֹּאֶסֶר
לוֹאֵה אֹתוֹ. וְלֹא אֶת שָׂרָה: מִיֵּיבֵב
אִיבּוֹ. כְּשִׁיגְדֵל: אֶשְׁכֵּחַן מִיָּד. לֹא צָרָהּ
אֲמַר כֵּן: אִינוּ אֵלֶּה לְשׁוֹן וִירוֹ.
שִׁיָּה מֵהִיר חָרִץ דָּבָר וְנוֹהָג מִיָּד
וְנוֹהָג לְדִירוֹת: סִפִּידָה סִפִּידָה כִּד
כְּלוֹמֵר קָרִי זִיָּה (ה) תַּפְּדָה: וְאִיִּי
מִנֵּן דָּלָה מִיַּפְקָדָה. אִיִּי אִמוּ מִיֵּן
שִׁיָּה מִזֹּוה לַפְּדוֹת אֶת זִיָּה דִּיּוֹן
דִּמְזוֹת עֶשֶׂה שֶׁלָּה הוֹמֵן גִּרְמָה הוּא
זִיָּה קָרָה לַמְעוֹת: לַפְּדוֹת אֶת
עֲמֹו. כִּשְׁהוּא זִכּוֹר וְלֹא פִדְלוֹ אִיִּי:
וְאִיִּי מִנֵּן דָּלָה מִיֵּיבֵב. נָהִי
לְדִיָּה אִינוּ לַפְּדוֹת דִּמְזִי
זִכּוֹר זִיָּךְ אִיִּמָּה אִיִּי תַּפְּדָה נִפְשָׁה
לְכֶשֶׁתְּגִל דִּהֵא קִרְיֵן זִיָּה תַּפְּדָה
אֲלֵמָה מִזֹּוה אֲצִרָה נִמִּי רִמִּיָּה
וְיֶכֶךְ מִזֹּוה עֶשֶׂה שֶׁאִין הוֹמֵן גִּרְמָה
הֵאָל: כֹּל שֶׁאֲחִירִים כִּוִּי. הֵאָב:
הוּא לַפְּדוֹת. שֶׁלָּה פִדְלוֹ אִיִּי:
כִּי

דכתיב⁵ וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ו
מיחייבא דכתיב³ כאשר צוה אותו אלהים² אותו ו
לדורות מגלן תנא דבי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר
ולדורות זירזו דכתיב⁶ וצו את יהושע וחזקיה ואמציה ב
היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם: לפדותו: מגלן
תפדה⁷ והיבא דלא פרקיה אבוה מיחייב איהו⁸ למפרקיי
ואיהי מגלן דלא מיפקדה דכתיב תיפדה תפדה כל שמי
מצווה לפדות את אחרים וכל שאינו מצווה לפד
מצווה לפדות אחרים ואיהי מגלן דלא מיחייבא
תפדה תיפדה כל שאחרים מצווים לפדותו מצוו
וכל שאין אחרים מצווים לפדותו אין מצווה לפדות
אחרים מצווין לפדותה דאמר קרא כל בכור בניך ת
תנו רבנן⁹ הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו
קודמו שזה מצותו על אביו וזה מצות בנו עליו אמר

דמשמע צניך ולא צנותיך יש לומר דס"ד צבור צניך אכ חייב לפסול
 לא תא תעשה וכו' ואחד הנשים חייבים. דהסוה הסמוך אשה לאיש לכל עושין שמוחה
 כד לאבא. כגון כבוד ומואל (לקמן ז'). שזה מצותו על אביו וזה מצות בנו עליו. מזה
 מן של אכ זה הסוה על אביו שמת ומזה נני שם (בבירות חס).

יִקְוָה כְּשֶׁנֶּחֱנֵן מַעֲשֵׂה אֵיךְ הַגּוֹבֵר חוֹרֵר אֲבָל אֵל כֵּן מַעֲשֵׂה חוֹרֵר. הַבָּא נָמוּ יִנְמָא. דְּהֵא לֵילֵי אֲנִי:
כִּי הָיִיתָ יִשְׂרָאֵל לַחֲזוֹר בִּי וְהָאֵם יִחִיד מִעֲלֵי מִי שֶׁפָּרַע, הִלְכָּךְ גּוֹבֵר אֵל יַחֲזוֹר בִּי וְקָטָן
כִּי יַחֲזוֹר בִּי גּוֹבֵר, וְשֶׁנֶּחֱנֵן יִחִיד וּמוֹתֵינִי כְּמִיתָ דְּהוּבָה (בִּנְיָמִין בֶּן, וְ) הַמִּקְבֵּל עָלָיו לִסְפֹּךְ
הַבְּחִירוֹת אֵיכָא מִי שֶׁנֶּחֱנֵן בִּי חוֹרֵר בִּי וְהִלְכָּךְ. וְהָאֵם רַבָּבָא קְבִימָתָא דְּמִיתָ דְּמִיתָ דְּמִיתָ דְּמִיתָ דְּמִיתָ דְּמִיתָ
אִמְרוּ שִׁינּוּ הַחֲדִיקִים כְּשֶׁנֶּחֱנֵן שִׁשִּׁי שְׁמִירוֹת. וְכִי מִלֵּךְ טַרְדוּהוּ מִבְּרַח וְאֵם. שְׁמִי. שְׁמִירוֹת
רַבִּים מִשְׁמַע מִשְׁמַע הַחֲדִיקִים. אֲשֶׁר אֵל יִמְלֹךְ מִגְּדוֹרָא. אֲמַלְמֵהּ הוּא מְגוֹרָא. תְּפִדֵּי

האשה נקנית פרק ראשון קידושיין

כפ.

משכו במאתים ולא הספיק וכו' נותן מאתים מ"ט לא יאה כח הדיוט חמור מהקדש. וא"ת טיפוס ליה מטעם דלמיתו לגבוה כמסירתו להדיט וכיון דמשכו במאתים אינו יכול לחזור^כ צו וי"ל כיון דצטעות היה כמו הכל שלא היה סבור שיסתנה השער לא

היו כמסירה להדיט וקשה דלמר
צפרק יש נוחלין (צ"ב דף קנז:) גבי
זנו של יוסף בן יעזר דלשכח
מרגניתא אמרה ליה דציתיהו זיל
מוכרה לגזר דהקדש ולא תשימא
את דלמריה לגבזה כמסירה להדיט
ואמאי הא שומא בטעות הוא אם
יאמר לתת פחותה משהו ו"ל דבזר
שאין שומתו ידועה כגון מרגניתא
גומר דבעתו אפי' תשוה יותר שהרי
כמו כן מסופק שם שזה פחות א"י
י"ל דתם כשם אותה פחותה משהו
מתיורין לומר להקדש א"י שייך לומר
למריה לגבזה כמסירה להדיט אבל
הכא לא נתיבין לומר כלל כשמשכו
במאמץ שכן היה שזה בלתי עשה
ולא שייך למריה לגבזה כמסירה
להדיט (ב) : אמר הדיוט לאו במי
שפרע קא. וכיון להדיט אינו יכול
לחזור בן בלל מי שפרע היכא דהדי
לו דמי כחו כי הקדש לא יחזור בן

וקשה לדאמר פרק הענין (גיטין ד' ג.) (א)
 דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא
 בכספים (ב) דקא יהיב דמי ליתמי
 אפי' חל אואין לוקח יכול לחזור
 בו איקור יתמי יכלו לחזור בהם שלא
 יהא כח הדיוט חמור מכה הקדש
 ואמאי הוא כדדיוט נמי איכא צמי
 שפרע וי'ל ללה דמי הכסם גבי יתמי
 מדאורייתא דינס כדדיוט וא"כ אינס
 קונים (ג) צאל משיכה אלא שיפיו חכמים
 כחם (ד) לעשות כהקדש שיהו קונים
 בכסף הילכך במקום הפסדם של
 יתומים אוקיימנא (ה) אדינא אע"ג דהדיוט
 קאי צמי שפרע כדי שלא יהיה כח
 הדיוט מרובה משלחן ולא יצוא לדי
 הפסד ע"י תקנת חכמים כי לולי
 התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו
 המעות (ו) כיון שלא משך אצל הקדש
 דמדאורייתא הוא דמקני בכספא
 אצל רבנן תקנו משיכה להריוקן שלא
 יהא כח הדיוט חמור מכה הקדש
 וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו
 אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע
 נוקמיה אדיניהם בכסף ולא יוכל הקדש
 לחזור בו כלל כיון שקיבל הכסף:

ד ולדורות דכתיב זמן
כתיב * כל בכור בניך
דכתיב פדה תפדה
זוהו לפדות את עצמו
את את עצמו אינו
מיפרק נפשה דכתיב
לפדות את עצמו
את עצמו ומנין שאין
היה בניך ולא בנותיך
רבי יהודה אומר בנו
רבי ירמיה הכל מודין
כל

והיו
 ביה אמירתו לבנה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לבנה כמסי'
 תחת ידו שהוא יכול למסורו, אבל מה שאינו תחת ידו לא הוי כלום אפילו הקדישו אינו ק'
 האז אפילו אין המעות בידו נתימיה. כשום היה קוד פטאד במתאמיס לסבאר ידו לתורני'
 להרשיע השמות ברשותו ונתנם, וה"ה אפילו לא נתנם אם הן תחת ידו דאמיתו לבנה כ'
 קין הקדש במשיכה אמרין לתועלת הקדש דקנה, הכא נמי אפי"ג דקנין הקדש בכסף, לתור'
 הפדורו שהיו תחת ידו וזכה לו שיקנה בכסף, ומתורני נמי קהל כל כך שראו חסדו וקנין יקבל ש'
 חסדו מ"ד אינו סביל ועמדו שליו אינו סביל שפעת מארצו בליו עליו פס"ג וצ"ח סביל ו'
 הוול אכל אם הול חזור בו הגובר ואינו מקבל עליו מי שפעת שיהפך הקדש מבח הדיוט'
 תו וזכה. תנא. הנה במתאמיס משה בבריתא. לטעור. שמתוך קין לא אומנות (גורס לן) ו'
 יקרי ביה דאז לא מיתורא פשוט תנו כנה דאז מקדא פקדנות דידה.

עין משפט
נר מצוה

ד"ש א מ"י פ"ז מהל' ערכין
הל"ב:
ש"ה ב ג ד מ"י פ"ב מהל'
ע"ז הלכה ג:

[illegible]

שִׁיד נ מִי שֶׁ הִלְא מוֹשׁ״ע
שֶׁ ס״א:
שִׁמוֹ ס מִי שֶׁ הִלְג מוֹשׁ״ע
שֶׁ סע״ מוֹ:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תיפדה וכו' קרי
ציה תפדה: (ב) תום ד"ה אטו
וכו' נכספים דהיבא דקא
יהיב:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
א] תוס' ד"ה אטו כו' דקא
 יהיב דמי ליתמי אפירי חל אין
 כו'. נלענ"ד למחוק מלת אין
 ע"פ הסוגיא דגיטין יעוש"ה
 ודו"ק:

מוסף תוספות

א. אפילו לא משכו נמי כיון
שאמר לפדותו במאתים. תוס'
צ"צ קלג: ב. כי לא אמר לקנות
רק שוה בשוה. ג. שם. א. גמול'
גמול' דף נב. מקשה ג"א. גבי
הקדש שה"ג אינו יכול לחזור
כיון דאיכא נמי שפרע בהדיא.
ד. ולא קיימי אפי' במי שפרע.
זס. ה. כמו פדיון הבן דאין
זמנו אלא [ש]לשים, וקרי
ליה הזמן בפריקין (לד' מ"ע
שלא הזמן ברמא. מוס' ה"א"ג.

תום' ר"י הזקן

עד שימשוך. המטלטלין
 וריווח בקרש משכו. חתן
 בן חורש שהגורב מכה.
 לפדותו. ליתן המעות. ונתן
 הספק. בן חורש כתוב שאין
 קנה מן ההקדש אלא
 כמקן. משכו מנאמא. כל
 אדם ומדמשל את דבר אלו
 אלא ששאל לגורב כממה
 ספק נתן לו זה התפץ וגמר
 לו הגורב במאמס וממ
 ומשכו. אבל אם אמר לו
 מאמס אתן לך אתי כול
 לחזור בן אצ"פ שיש שו"ק
 דאמיתו לבובה כמסיתו
 לחירות. והדיקין אצל ארמין
 אפילו לבנה וכו' אבל מן
 שהוא נתן לבנה כגון שור
 זה עולה אפילו כמסיתו
 אפירות לבנה וכו'. אבל מן
 שהוא אמר ליתן אל שייך
 בלדיתו אמיתו כמה ששכו.
 שמושה את חציו ששכו.
 שנתן המעות ולסבאר אחרת
 ודעתו חפזת. לקדשה כמ
 הקדש נימא דלא קנה משום
 מן שפיר. אבל לאו חרמא
 לו ונעמד מארבע נתן מארבע
 כל שבעה הדיט מגורב נתן
 יתן מלסטא את ההקדש לכל.